

Infracțiunea de ÎNTRERUPERE A CURSULUI SARCINII

The crime of ILLEGAL INTERRUPTION OF THE PREGNANCY COURSE

La infraction d'INTERUPTION ILLÉGALE DE LA GRAVIDITÉ

Papa Andreea Mădălina Cosmina
Grupa 409

Cuvinte-cheie: avort, făt, femeie însărcinată, vinovăție, medic, consimțământ, terapeutic

Rezumat: Întreruperea cursului sarcinii ca infracțiune, reprezintă corespondentul provocării ilegale a avortului din reglementarea anterioară. Noutatea adusă de această nouă formulare constă în asigurarea unei protecții sporite fătului, ajungându-se până într-atât încât chiar femeia însărcinată să poată fi subiect activ, fără a fi, însă, pedepsită, prevădând expresă a legii. Se pune problema în această nouă perspectivă, cui se dă prioritate: femeii însărcinate, ori copilului conceput, dar nenăscut? Interesant de analizat este cazul în care fapta nu constituie infracțiune, justificarea ei constând în existența interesului terapeutic al femeii însărcinate ori al fătului, deși legea penală este lacunară cu privire de delimitarea cazurilor de aplicație, căci pentru a se evita greșite interpretări excepțiile ar trebui să fie de strictă interpretare, iar nu exprimate prin termeni vagi, neclari.

Key words: abortion, fetus, pregnant woman, guilt, doctor, consent, therapeutically

Summary: The interruption of the pregnancy course as a crime, represents the correspondant of the illegal abortion from the previous regulation. The change brought by this new statement consists in the assurance of a greater protection to the fetus, getting until a point where even the pregnant woman could be the principal criminal subject, without being punished, as the law regulates this directly. A question arises in this new perspective: to whom is given the priority: to the pregnant woman or to the conceived baby, yet unborn? It is interesting to analyse the case which does not represent a crime, its justification being explained as a therapeutic interest of the pregnant woman or of the fetus, even if the criminal law lacks in providing the exactly circumstances when it is applied, because in order to avoid misinterpretations of law the exceptions should be strictly interpreted, without being enunciated by vague or unclear words.

Mots-clé: avortement, foetus, femme enceinte, culpabilité, médecin, consentement, thérapeutique

Résumé: L'interruption de la gravidité comme une infraction, represente le correspondant de l'illégale provocation d'avortement de régulateurs antérieur. La nouveauté apporté par ces nouvelles mots consiste en l'assurance d'une plus grande protection pour le fœtus, arrivait dans une mesure telle que la femme enceinte peut être le sujet actif, mais sans être punir, parce que la loi porte elle directement. La question discutable dans cette perspective est qui a priorité: la femme enceinte ou le bébé conçu, mais naître encore. C'est très intéressant d'analyser la situation quand l'acte n'est pas une infraction, la justification étant expliquée comme qu'il s'agit de l'intérêt thérapeutique de la femme enceinte ou de le fœtus, même si la loi pénale est absente de apporter les circonstances applicable, parce que pour éviter une mauvaise interprétation de la loi, les exceptions faut être interprétées strictement, sans être exprimées par des mots vagues et obscures.

Introducere

Faptele antisociale ale omului, au făcut timp de o perioadă îndelungată obiectul studiilor de cercetare în domeniul criminologiei, pentru determinarea cauzelor acestora în scopul găsirii unor soluții pentru micșorarea fenomenului infracțional. Astfel, specialiștii au explicat aceste fapte fie ca urmare a unor cauze și condiții de ordin intern în legătură cu deosebirile existente în structura psihofizică și în conștiința subiecților activi ai acestor infracțiuni, fie ca urmare a unor cauze și condiții exterioare, ținând de mediul social nemijlocit sau de mediul social mai larg, infracțiunea fiind rezultatul unui concurs de factori (plurigeneză) interni și externi¹.

Un comportament antisocial este considerată și întreruperea cursului sarcinii. Această infracțiune este una dintre infracțiunile cu cele mai multe modificări, având o evoluție a tratamentelor juridice a acesteia foarte dinamică. Aceasta se datorează faptului că pericolul social al acestei fapte a fost văzut diferit de-a lungul timpului, în funcție de preceptele morale ale societății, nivelul de trai material al populației, implicarea statului în viața de familie, asistența socială a familiilor cu mai mulți copii.

În Codul penal (C. P.) adoptat prin Legea nr. 286/2009, care a intrat în vigoare la 1 februarie 2014, textul privind incriminarea faptei de întrerupere a cursului sarcinii -art. 201²- este asemănător cu acela din Codul penal anterior, dovedind necesitatea continuării unei politici penale corespunzătoare intereselor majore ale societății.

Este prevăzută sub denumirea marginală (*nomen juris*) a urmării imediate a acestei fapte, întreruperea cursului sarcinii. S-a operat la această schimbare deoarece s-a simțit nevoia unei protecții suplimentare a fătului dincolo de perioada de 24 de săptămâni, termen până la care se poate pune în discuție avortul, din punct de vedere medico-legal.

Definiția dată de Dicționarul explicativ al limbii române a cuvântului avort, adică tradus în limbaj juridic a întreruperii cursului sarcinii, astfel cum este reglementată în prezent este: „*întrerupere accidentală sau provocată a gravidității înainte ca fătul să poată trăi în afara organismului matern*”³.

Reglementarea acestei infracțiuni de-a lungul timpului a reprezentat dintotdeauna un subiect delicat ce a dat naștere la foarte multe controverse. Astfel, fapta de întrerupere a cursului sarcinii este legată pe de o parte de problema apărării vieții omenești din chiar momentul în care există

¹ A se vedea V. Dongoroz, *Drept penal(Tratat)*, reeditarea ediției din 1939, Asociația română de științe penale, București, 2000, p.368-375.

² Art. 201 *Cod Penal*: Întreruperea cursului sarcinii: (1) Întreruperea cursului sarcinii săvârșită în vreuna dintre următoarele împrejurări:

a) în afara instituțiilor medicale sau a cabinetelor medicale autorizate în acest scop;
b) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate obstetrică-ginecologie și drept de liberă practică medicală în această specialitate;
c) dacă vârsta sarcinii a depășit paisprezece săptămâni, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Întreruperea cursului sarcinii, săvârșită în orice condiții, fără consimțământul femeii însărcinate, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) s-a cauzat femeii însărcinate o vătămare corporală, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Când faptele au fost săvârșite de un medic, pe lângă pedeapsa închisorii, se va aplica și interzicerea exercitării profesiei de medic.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

(6) Nu constituie infracțiune întreruperea cursului sarcinii în scop terapeutic efectuată de un medic de specialitate obstetrică-ginecologie, până la vârsta sarcinii de douăzeci și patru de săptămâni, sau întreruperea ulterioară a cursului sarcinii, în scop terapeutic, în interesul mamei sau al fătului.

(7) Nu se pedepsește femeia însărcinată care își întrerupe cursul sarcinii.

³ A se vedea <http://www.webdex.ro/online/dictionar/avort>, vizitat la 18 februarie 2015.

speranța că s-a înfiripat o asemenea viață, iar pe de altă parte de problema apărării vieții și sănătății femeii însărcinate, dar și de problema dezvoltării demografice și a natalității⁴.

Situarea textului incriminator în titlul referitor la infracțiunile contra persoanei, în capitolul al IV-lea nu determină în niciun caz o ierarhizare a valorilor sociale ocrotite prin aceste norme, ci denotă o sistematizare în funcție de politica penală actuală a statului.

Noțiunea de persoană, așa cum este înfățișată de C. P. în vigoare, este înțeleasă ca având semnificația de ființă încă nenăscută și chiar aflată într-o stare incipientă, adică „*sub forma unei ființe abia concepute și în curs de dezvoltare a procesului de graviditate*”⁵. Totuși, Convenția europeană a drepturilor omului a statuat în *cauza X. c. Marea Britanie*⁶ că viața fătului este intim legată de viața femeii care îl poartă și nu ar putea fi avută în vedere separat.

În vechiul drept românesc, avortul era considerat crimă, inclusiv în Codul penal din 1865. Până în anul 1957, era interzis avortul la cerere, femeia însărcinată care își provoca întreruperea sarcinii fiind pedepsită. O dată cu decretul 770/1966 întreruperile voluntare de sarcină sunt din nou interzise, justificările fiind numeroase, printre acestea numerându-se și motive ce țin de scăderea ratei natalității constatată după liberalizarea avorturilor din 1957, de sănătatea femeii, de principii morale, ba chiar și rațiuni economice. Această situație este schimbată după revoluția din 1989, în urma căreia orice infracțiune legată de avort a fost scoasă în afara ilicitului penal.

Dezincriminarea avortului a fost o măsură pripită deoarece a lăsat un teren nereglementat într-un domeniu în care exista riscul ca sănătatea femeii să fie pusă în pericol.

Reglementarea anterioară a fost reluată în art. 201 cu unele modificări, având ca premisă existența **pericolului social** în cazul în care faptele de provocare a avortului nu se realizează în condiții de siguranță pentru femeia însărcinată. A mai fost luat în considerare faptul că „*manoperele avortive, realizate de către persoane necalificate sau în condiții improprii, pot conduce, în caz de nereușită, la nașterea unor copii cu malformații*”⁷.

Această manifestare antisocială are ca obiect juridic generic relațiile sociale care formează obiectul juridic comun al infracțiunilor contra persoanei. Acest grup de infracțiuni a fost reglementat pentru a ocroti cele mai importante valori sociale, fără de care desfășurarea normală a societății nu ar fi posibilă. Astfel, acest obiect juridic constă în relațiile sociale ce privesc direct persoana omului în complexul ființei sale.

Obiectul juridic special al acestei infracțiuni este unul complex.

Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile sociale de apărare a vieții, sănătății și integrității corporale a femeii, împotriva faptelor de întrerupere ilegală a cursului sarcinii, precum și dezvoltarea intrauterină a fătului și asigurarea natalității.

Obiectul juridic se referă în subsidiar la produsul de concepție ca viață în curs de devenire, precum și la integritatea fizică și sănătatea nou-născutului (nașterea unor copii normali, fără malformații).

Complexitatea obiectului juridic determină și complexitatea obiectului material.

Acțiunea făptuitorului se îndreaptă asupra corpului femeii însărcinate și a produsului de concepție. Chiar dacă nu ar părea ca fiind sub incidența normelor cuprinse în cadrul acestei secțiuni consider că și ființa aflată în starea de evoluție începând de la stadiul de germene sau embrion poate fi încadrată ca obiect material nu doar fătul aflat în pragul vieții extrauterine, întrucât scopul avut în vedere de legiuitor este acela de a oferi o protecție cât mai largită ființei umane. Totodată și embrionul, fiind un stadiu al evoluției sarcinii s-ar încadra în activitatea de întrerupere a cursului acesteia.

Din punct de vedere anatomic, produsul de concepție este *nasciturus*, nu doar *pars viscerum*, întrucât el se deosebește de ovul, uter, placentă. În cazul în care fătul nu ar avea o existență de sine

⁴ A se vedea V. Dongoroz(coord.), *Explicații teoretice ale Codului Penal Român. Partea Specială*, vol. III, ediția a II-a, Ed. Academiei Române, Ed. All Beck, București, 2003, p. 237.

⁵ A se vedea G. Antoniu, *Noul Cod Penal. Reflecții asupra infracțiunilor contra persoanei*, în *Revista de drept penal* nr.4/2013, p. 11.

⁶ A se vedea Comisia Europeană, decizia din 13 mai 1980, în *cauza X. c. Marea Britanie*, parag. 19.

⁷ A se vedea T. Toader(coord.), *Noul Cod penal: comentarii pe articole*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 352

stătătoare, ci ar fi parte anatomică integrantă a corpului mamei (pars viscerum), pe de o parte reglementarea infracțiunii de întrerupere a cursului sarcinii nu ar mai fi justificată, fapta întrunind de fapt elementele infracțiunii de vătămare corporală (art. 194⁸), iar pe de altă parte doctrina specifică în mod clar existența produsului de concepție ca obiect material distinct de corpul mamei.

Există discuții cu privire la modul de soluționare a două situații mai deosebite referitoare la existența obiectului material. Acestea sunt: situația în care, la data producerii faptei ce a determinat întreruperea cursului sarcinii fătul era mort din motive neimputabile autorului și situația în care se întrerupe cursul sarcinii extrauterine⁹.

În ceea ce privește prima situație, o primă opinie susținută de D.V. Mihăescu este aceea „în sensul că manoperele de expulzare a unui făt mort își păstrează caracterul penal”, chiar dacă la data întreruperii cursului sarcinii ar exista dovada că fetusul ar fi mort din cauze neimputabile autorului¹⁰.

O altă opinie exprimată în doctrină susține că „dacă produsul concepțiunii ar fi încetat de a mai fi animat dintr-o cauză oarecare, străină de avort, cursul normal al sarcinii fiind deja întrerupt, nu mai poate fi săvârșit un avort”¹¹.

Consider că cea de-a doua opinie își menține pe deplin valabilitatea în prezent, în ciuda faptului că în timpul acelei vechi reglementări formularea întrebuintată de legiuitorul penal era cea de „întreruperea cursului normal al sarcinii”, față de actualul text, care a înlăturat cuvântul „normal”.

Obiectul material nu este văzut static, ci într-o stare continuă, de aceea textul de lege se referă la „cursul sarcinii”, iar nu la sarcină ca atare. Astfel pentru ca sarcina să se afle în curs, este necesar ca produsul de concepție să fie viu la momentul intervenției autorului faptei¹².

Având în vedere că obiectul juridic special se referă în primul rând la relațiile sociale privind respectarea integrității corporale, a sănătății și vieții femeii însărcinate și doar în subsidiar la relațiile sociale privind protecția fătului din perspectiva art. 201 Cod Penal (C.P.)¹³, în măsura în care corpul femeii însărcinate nu suferă vreo vătămare, fapta celui care intervine în momentul în care embrionul era mort este putativă, neputând constitui infracțiunea de întrerupere a cursului sarcinii și nicio altă infracțiune, faptele putative nefiind pedepsibile.

Fiind o infracțiune de rezultat, iar nu de pericol, existența infracțiunii este condiționată de realizarea urmării imediate (lipsește legătura de cauzalitate) și anume întreruperea cursului sarcinii, adică relațiile sociale ocrotite de art. 201 C.P. sunt periclitate atât timp cât obiectul material asupra căruia poartă există.

În acest sens sunt de acord cu teza, conform căreia, datorită obiectului juridic complex al acestei infracțiuni, nu trebuie încercată vreo „ierarhizare a diferitelor categorii de relațiilor sociale apărute prin incriminarea avortului”¹⁴. Ca o consecință normală a celor expuse, în cazul în care sunt vătămate doar relațiile sociale ce protejează viața sau sănătatea femeii însărcinate, fapta va întruni

⁸ Art. 194 *Vătămarea corporală*: (1) Fapta prevăzută în art. 193 care a cauzat vreuna din următoarele consecințe:
a) o infirmitate;
b) leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, care au necesitat, pentru vindecare, mai mult de 90 de zile de îngrijiri medicale;
c) un prejudiciu estetic grav și permanent;
d) avortul;
e) punerea în primejdie a vieții persoanei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Când fapta a fost săvârșită în scopul producerii uneia dintre consecințele prevăzute în alin. (1) lit. a), b) și c) pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(3) Tentativa la infracțiunea prevăzută în alin. (2) se pedepsește

⁹ A se vedea V. Dobrinoiu, *Întreruperea cursului sarcinii în caracterizarea infracțiunii de avort* în Revista română de drept nr.2/1970, p.108.

¹⁰ *Idem*, p.109.

¹¹ *Ibidem*, apud V. Dongoroz, *Comentare*, în “Codul penal adnotat” de C. Rădescu ș.a., vol III, București, 1937, p.159.

¹² *Ibidem*.

¹³ A se vedea M. Udroui, *Drept Penal. Partea Specială. Noul Cod Penal. Sinteze și Grile*, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 78.

¹⁴ D.V. Mihăescu, *Reglementarea întreruperii cursului sarcinii și infracțiunea de avort*, Ed. Științifică, București, 1967, p.86.

elementele infracțiunii deucidere din culpă (art. 192¹⁵) ori de vătămare corporală din culpă (art. 196¹⁶), atunci când urmările specifice acestor infracțiuni s-au produs efectiv.

Trebuie precizat, că pentru stabilirea faptului că în momentul acțiunii făptuitorului fătul era mort, dovada acestei situații trebuie susținută prin probe științifice, expertize medico-legale etc. pentru că, infractorii, fiind de rea-credință, pot găsi un mijloc de a scăpa de pedeapsă, denaturând realitatea.

În ceea ce privește situația întreruperii cursului unei sarcini extrauterine, descifrarea acestei probleme trebuie privită în lumina denumirii infracțiunii ca „Întreruperea cursului sarcinii”, iar nu „Întreruperea cursului normal al sarcinii”. Întreruperea cursului unei sarcini extrauterine, care „*este un caz tipic de sarcină ce nu se dezvoltă normal*”¹⁷ cade sub incidența legii penale datorită lipsei cuvântului „normal” din reglementarea actuală a acestei infracțiuni.

Rațiunea avută în vedere de legiuitor pentru a proteja și acest tip de sarcină se poate fundamenta pe faptul că și în cazul existenței sarcinii extrauterine, aceasta se află în curs de dezvoltare naturală, fiind posibilă, deși în cazuri rare, ducerea până la capăt a acestei sarcini. Astfel existența obiectului protecției (un produs de concepție animat) justifică apărarea relațiilor sociale în legătura cu acesta și sancționarea vătămării acestora ca infracțiune de întrerupere a cursului sarcinii¹⁸.

Trebuie făcută o precizare, în situația în care are loc întreruperea nelegală a unei sarcini multiple, nu sunt întrunite condițiile unui concurs de infracțiuni, ci a unei singure infracțiuni.

Subiectul activ nemijlocit (autor) al infracțiunii de întrerupere a cursului sarcinii poate fi orice persoană, doar în cazul uneia dintre variantele agravate, reglementate în alin. (4) al art.201 subiectul activ fiind calificat și anume săvârșirea faptei de către medic în condițiile alin. (1), (2) și (3). Este irelevant pentru caracterul ilegal al faptei, temeinicia cunoștințelor deținute de subiectul activ în legătură cu actul medical de întrerupere a cursului sarcinii.

Fapta săvârșită, pentru fi infracțiune trebuie să îi fie imputabilă făptuitorului, distinct de vinovăție, care există dacă din legătura de cauzalitate rezultă că acțiunea a fost efectuată de acesta, adică ține de „*tipicitatea subiectivă*”¹⁹.

Spre deosebire de vechiul art. 185 din C.P. din 1968²⁰, în varianta tip reglementată de actualul text incriminator, autorul întreruperii cursului sarcinii, pe lângă lipsa calității de medic de

¹⁵ Art. 192 *Uciderea din culpă*: (1) Uciderea din culpă a unei persoane se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani. (2) Uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii, ori pentru efectuarea unei anumite activități, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani. Când încălcarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere constituie prin ea însăși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(3) Dacă prin fapta săvârșită s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alineatele precedente se majorează cu jumătate.

¹⁶ Art. 196 *Vătămarea corporală din culpă*: (1) Fapta prevăzută în art. 193 alin.(2) săvârșită din culpă de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice ori a unei substanțe psihoactive sau în desfășurarea unei activități ce constituie prin ea însăși infracțiune se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă. (2) Fapta prevăzută în art. 194 alin.(1) săvârșită din culpă, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Când fapta prevăzută în alin. (2) a fost săvârșită ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale sau a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii, ori pentru efectuarea unei anumite activități, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amendă.

(4) Dacă urmările prevăzute în alin. (1) - (3) s-au produs față de două sau mai multe persoane, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(5) Dacă nerespectarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere sau desfășurarea activității care a condus la comiterea faptelor prevăzute în alin.(1) și (3) constituie prin ea însăși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(6) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

¹⁷ A se vedea op. cit., V. Dobrinioiu, p. 111.

¹⁸ *Idem*, p. 112.

¹⁹ A se vedea M. A. Hotca(coord.), *Noul cod penal. Note, corelații, explicații*, Ed. C. H. Beck, București, 2014, p. 54

²⁰ Art. 185 *Provocarea ilegală a avortului*: (1) Întreruperea cursului sarcinii, prin orice mijloace, săvârșită în vreuna dintre următoarele împrejurări: a) în afara instituțiilor medicale sau cabinetelor medicale autorizate în acest scop; b) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate; c) dacă vârsta sarcinii a depășit paisprezece săptămâni, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani. (2) Întreruperea cursului sarcinii, săvârșită în orice condiții, fără

specialitate obstetrică-ginecologie, nu trebuie să aibă nici drept de liberă practică medicală în această specialitate.

Faptul că femeia însărcinată nu este pedepsită nu înseamnă că fapta nu constituie infracțiune; fapta comisă de femeia însărcinată constituie infracțiune, cu toate consecințele ce decurg de aici în planul participației penale, renunțându-se doar la sancționarea acesteia.

La săvârșirea infracțiunii de întrerupere a cursului sarcinii pot participa mai mulți subiecți activi, deci participația penală este posibilă în toate formele: coautorat, instigare, complicitate.

În ipoteza coautoratului, coautorul trebuie să efectueze o parte din activitatea care constituie latura obiectivă a infracțiunii sau o parte din actele legate direct și nemijlocit de săvârșirea faptei.

Complicele este participantul care contribuie cu intenție la săvârșirea faptei prin ajutorul sau înlesnirea acordate în orice mod, înainte ori în timpul săvârșirii faptei, ori promisiunea de tănuire ori favorizare a autorului infracțiunii. Astfel, în practica judiciară s-a decis că este complice la infracțiunea de întrerupere ilicită a cursului sarcinii, acela care cu știință pune la dispoziție camera sa, pentru ca să se efectueze acolo manoperele avortive.

Este important de precizat că nu se extinde asupra participanților circumstanța personală a calității de medic de specialitate obstetrică-ginecologie, în varianta agravată.

Subiectul pasiv generic este asemeni tuturor infracțiunilor statul, iar subiectul pasiv concret este circumstanțiat și anume atât femeia însărcinată, cât și copilul conceput, dar nenăscut.

Spre deosebire de vechea reglementare, fătul este considerat subiect pasiv, așa cum denotă chiar din denumirea capitolului în care se regăsește art. 201: „Agresiuni asupra fătului”. Motivele acestei schimbări sunt justificate de necesitatea protecției penale a fătului în perioada imediat anterioară nașterii, deși în această ipoteză nu este clar de ce în denumirea capitolului este folosit cuvântul „făt”, fiind exclus de la protecție embrionul. Ființa umană în stadiul dezvoltării sale este embrion în primele șapte săptămâni, apoi evoluând la stadiul de făt.

De regulă timpul săvârșirii infracțiunii nu influențează existența acesteia ori a unei împrejurări agravante sau atenuante.

În legătură cu locul desfășurării activității infracționale, acesta are relevanță, întrucât reprezintă una dintre condițiile realizării variantei tip. Această condiție de loc constă în efectuarea manoperele avortive în afara instituțiilor medicale ori cabinetelor medicale autorizate să desfășureze avort. Având în vedere faptul că cele trei condiții expuse în primul alineat al art. 201 nu sunt prevăzute cumulativ, ci alternativ, fiind suficientă realizarea uneia singure pentru a se întruni conținutul infracțiunii, nu întotdeauna este obligatorie existența condiției referitoare la locul săvârșirii faptei. Cu atât mai mult, în cazul lipsei consimțământului femeii însărcinate, nu mai prezintă relevanță niciuna dintre cele trei condiții.

Situația preexistentă, fără de care infracțiunea nu ar putea fi concepută este existența sarcinii. Tot situație premisă constituie și pre existența sau absența, după caz, a consimțământului femeii însărcinate, realizându-se astfel fie conținutul variantei tip, fie al uneia dintre variantele agravate. Specific variantei agravate prevăzute de alin.(4) al art. 201 este necesitatea preexistenței calității de medic.

Indiferent de modalitatea de exprimare a consimțământului: expres sau tacit, acesta trebuie să fie dat liber, fără constrângere. În cazul în care femeia însărcinată a fost constrânsă să își dea consimțământul, în realitate este vorba despre o lipsă a consimțământului. Consimțământul pentru a

consimțământul femeii însărcinate, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi. (3) Dacă prin faptele prevăzute în alin. 1 și 2 s-a cauzat femeii însărcinate vreo vătămare corporală gravă, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi. (4) În cazul când fapta prevăzută în alin. 2 și 3 a fost săvârșită de medic, pe lângă pedeapsa închisorii, se va aplica și interdicția exercitării profesiei de medic, potrivit art. 64 lit. c). (5) Tentativa se pedepsește. (6) Nu se pedepsește întreruperea cursului sarcinii efectuată de medic: a) dacă întreruperea cursului sarcinii era necesară pentru a salva viața, sănătatea sau integritatea corporală a femeii însărcinate de la un pericol grav și iminent și care nu putea fi înlăturat altfel; b) în cazul prevăzut în alin. 1 lit. c), când întreruperea cursului sarcinii se impunea din motive terapeutice, potrivit dispozițiilor legale; c) în cazul prevăzut în alin. 2, când femeia însărcinată s-a aflat în imposibilitate de a-și exprima voința, iar întreruperea cursului sarcinii se impunea din motive terapeutice, potrivit dispozițiilor legale.

fi valabil nu trebuie să fie parțial, adică să se refere doar la efectuarea avortului, însă în ceea ce privește mijloacele abortive, aceasta să le dezaprobe. În acest ultim caz, se consideră că, de fapt, consimțământul nu este dat și că „a nu accepta un anumit mijloc de avortare este totuna cu a nu voi avortul”²¹.

Un loc esențial în **conținutul constitutiv** al infracțiunii îl ocupă acțiunea exterioară. Numai printr-o manifestare exterioară subiectul intră în sfera dreptului penal și se justifică tragerea sa la răspundere penală.

Fapta săvârșită trebuie să îndeplinească, pe lângă condiția de a fi contrară ordinii publice, toate condițiile prevăzute de textul incriminator atât din prisma elementelor de ordin obiectiv, cât și din prisma elementelor de ordin subiectiv pentru a putea fi încadrată ca infracțiune de întrerupere a cursului sarcinii.

Latura obiectivă se realizează în formă comisivă, adică printr-o acțiune, nefiind posibilă provocarea întreruperii cursului sarcinii prin omisiune.

Acțiunea autorului trebuie să fie susceptibilă să provoace întreruperea cursului sarcinii. Pentru existența infracțiunii nu are relevanță dacă mijloacele folosite sunt interne (administrarea unor substanțe abortive) ori externe (cum ar fi: prin aplicarea de lovituri, chiuretaj), nici dacă sarcina decurge normal sau anormal și nici gradul de dezvoltare al produsului concepțiunii ori posibilitatea lui de a rezista vieții extrauterine.

Acțiunea făptuitorului constituie infracțiune numai dacă se realizează în afara instituțiilor medicale sau cabinetelor medicale autorizate să efectueze avortul, ori când fapta a fost săvârșită de către o persoană ce nu deține calitatea de medic de specialitate obstetrică-ginecologie cu drept de liberă practică, ori când sarcina a depășit vârsta de paisprezece săptămâni și numai cu acordul femeii însărcinate. De subliniat, că în cazul în care nu există consimțământul femeii însărcinate, avortul efectuat în orice condiții, chiar și în cadrul unor instituții medicale ori cabinete medicale autorizate în acest sens constituie infracțiune.

Elementul material al acțiunii autorului trebuie să aibă ca urmare imediată fie expulzarea produsului concepțiunii (când fătul a fost ucis prin mijloace abortive folosite înainte sau în timpul expulzării), fie uciderea fătului sau distrugerea lui înăuntrul uterului, chiar dacă nu s-a produs expulzarea acestuia.

Cerințele esențiale care întregesc elementul material sunt de mai multe feluri în funcție de modalitatea infracțiunii la care sunt atașate, adică infracțiunea de bază ori cea calificată.

La varianta tip a infracțiunii trebuie să se regăsească una dintre următoarele cerințe, prevăzute sub forma unor condiții negative: legate de lipsa calității de medic de specialitate obstetrică-ginecologie cu drept de liberă practică, ori de locul săvârșirii faptei: în afara instituțiilor medicale ori cabinetelor medicale autorizate să facă avort, ori de vârsta sarcinii care trebuie să fie de maxim paisprezece săptămâni (făptuitorul trebuie să fi cunoscut vârsta sarcinii). Cu privire la vârsta limită stabilită de textul incriminator, aceasta este considerată de către știința medicală ca limită superioară a perioadei în care întreruperea cursului sarcinii este mai puțin nocivă, decât în perioada următoare.

O primă diferențiere între varianta tip și prima variantă agravată o constituie prezența ori lipsa consimțământului femeii însărcinate. Pentru realizarea variantei tip, consimțământul femeii însărcinate este prevăzut ca cerință esențială indiferent de modul comiterii faptei. Totodată pentru realizarea primei variante agravate, lipsa consimțământului femeii însărcinate este prevăzută ca o cerință esențială pentru caracterul agravat al acesteia.

Cea de-a treia variantă agravată, leagă de caracterul agravat al acesteia cerința esențială a calității de medic a subiectului activ.

Inexistența caracterului penal al faptei în cazul prevăzut în alin. (6) al art. 201 consacră o cauză justificativă specială, care permite medicului să întrerupă și cursul unei sarcini de peste paisprezece săptămâni dacă este săvârșită în scop terapeutic. Opinez în sensul că, deși art. 201 permite și ulterior perioadei de șase luni efectuarea întreruperii în scop terapeutic a sarcinii, acest lucru nu este posibil, în primul rând din punct de vedere medical, deoarece după vârsta de șase luni fătul este apt de a

²¹ A se vedea V. Dongoroz(coord.), *op. cit.*, p. 240

duce o viață extrauterină și o eventuală expulzare a sa ar echivala cu o naștere prematură, iar nu cu o întrerupere a cursului sarcinii.

Un argument în plus regăsit și în studiile medicale este și faptul că fătul, începând cu a douăzeci și doua săptămână de sarcină, se poate naște, având în vedere că noile tehnologii medicale îi asigură supraviețuirea în afara uterului, la această vârstă. La 24 de săptămâni, fătul cântărește aproximativ 780-1000 de grame și măsoară circa 28-30 cm. Fătul exersează respirația inhalând lichid amniotic în plămâni și a adoptat un ritm de viață cu perioade de veghe de până la opt ore, restul timpului fiind rezervat somnului.

Lipsa caracterului infracțional se datorează cerinței esențiale a existenței interesului terapeutic al femeii însărcinate ori al fătului, fără de care medicul respectiv nu ar fi exonerat de răspundere. Este notabilă, lipsa specificării specialității medicului, rațiunea avută în vedere de legiuitor fiind urgența intervenției. De asemenea din conținutul acestui alineat se deduce că întreruperea cursului sarcinii poate avea loc și în lipsa consimțământului femeii însărcinate, chiar dacă nu este prevăzut în mod expres. Totuși, consider că doar dacă femeia însărcinată se află în imposibilitatea de exprimare a consimțământului și scopul terapeutic al intervenției este justificat se poate efectua întreruperea sarcinii.

În ceea ce privește situația în care femeia însărcinată este minoră, fără capacitate de exercițiu, ori cu capacitate de exercițiu restrânsă, dată fiind importanța valorilor ocrotite, „*minora poate să-și dea personal consimțământul, fără aprobarea reprezentantului legal, dacă posedă maturitatea necesară și capacitatea de a decide în legătură cu consecințele unui avort*”²².

Legătura de cauzalitate rezultă din materialitatea faptei (*ex re*) și trebuie stabilită cu rigurozitate, mai ales în cazul variantelor agravate, fiind indispensabile mijloace de probă precum constatările medico-legale ori expertizele medicale.

În doctrină s-a considerat că lipsește urmarea imediată dacă fătul expulzat este capabil de viață extrauterină și supraviețuiește, iar eventualaucidere a acestuia constituie fie infracțiunea deucidere ori vătămare a nou-născutului săvârșită de către mamă (art. 200²³), fie de omor (art. 188²⁴).

Latura subiectivă constă dintr-un complex de stări de conștiință specifice care preced și însoțesc actele exterioare (acțiuni sau inacțiuni) și care sunt dirijate în vederea producerii anumitor urmări periculoase, sau, chiar dacă nu sunt dirijate într-o asemenea direcție, produc totuși astfel de urmări, datorită ușurinței sau neglijenței infractorului²⁵.

Subelementele laturii subiective sunt: vinovăția, mobilul și scopul.

Condiția existenței vinovăției autorului faptei este ca acesta să acționeze cu discernământ, adică să fie responsabil, iresponsabilitatea fiind o cauză de neimputabilitate a faptei. În reglementarea adusă de către C. P. actual cu referire la partea generală, se delimitează clar noțiunea de vinovăție de cea de imputabilitate, fiind inclusă în definiția infracțiunii doar pentru a se specifica forma de vinovăție prevăzută de lege pentru acea infracțiune, care determină sancționarea acesteia. Astfel noțiunea de vinovăție nu se confundă cu aceea de imputabilitate, care reprezintă un subelement al laturii subiective a conținutului constitutiv al infracțiunii. Această schimbare a perspectivei asupra conținutului infracțiunii este urmare a deplasării abordării dinspre teoria psihologică înspre teoria normativă, diferența fiind că în prezent vinovăția reprezintă un element constitutiv al unei anumite infracțiuni²⁶.

²² A se vedea T. Avrigeanu, *Provocarea ilegală a avortului*, în Revista de drept penal nr. 2/1997, p. 35.

²³ Art. 200 *Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă*: (1) Uciderea copilului nou-născut imediat după naștere dar nu mai târziu de 24 de ore, săvârșită de către mama aflată în stare de tulburare psihică se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Dacă faptele prevăzute în art. 193 - 195 sunt săvârșite asupra copilului nou-născut imediat după naștere dar nu mai târziu de 24 de ore, de către mama aflată în stare de tulburare psihică, limitele speciale ale pedepsei sunt de o luna și, respectiv, 3 ani.

²⁴ Art. 188 *Omorul*: (1) Uciderea unei persoane se pedepsește cu închisoare de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește.

²⁵ A se vedea M. Basarab(coord.), *Codul penal comentat. Vol.I. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2007, p. 85.

²⁶ A se vedea T. Toader, *op. cit.*, p. 51.

Imputabilitate există, când agentul are capacitatea sau facultatea de a discerne valoarea etică și socială a actului său, de a aprecia motivele care îl stimulează la acela sau îl rețin de la acela și de a se determina conform acestei aprecieri²⁷.

Făptuitorul trebuie să cunoască că vârsta sarcinii este mai mare de paisprezece săptămâni, și trebuie să prevadă că acțiunea ori inacțiunea sa are ca urmare întreruperea sarcinii în afara condițiilor admise de lege.

Pentru realizarea infracțiunii, autorul trebuie să acționeze cu forma de vinovăție a intenției directe, întrunindu-se condițiile factorilor intelectual și volitiv. Astfel, acesta trebuie să aibă reprezentarea psihică a naturii și urmărilor faptei sale, din punct de vedere al factorului intelectual. Iar din punct de vedere al factorului volitiv, acesta trebuie să dorească urmarea socialmente periculoasă, să urmărească producerea ei prin săvârșirea faptei și să accepte rezultatele acesteia.

Sunt reglementate ca variante agravate cazurile în care autorul acționează cu intenție depășită, cum ar fi provocarea unei vătămări corporale femeii, ca urmare mai gravă, ori uciderea acesteia din culpă. Astfel atitudinea psihică a făptuitorului în acest caz este de intenție directă cu privire la întreruperea cursului sarcinii și de culpă cu privire la infracțiunea mai gravă astfel realizată. Dacă atitudinea psihică a făptuitorului față de urmarea imediată mai gravă ar fi de intenție, atunci se constată existența unui concurs de infracțiuni între infracțiunea de întrerupere a cursului sarcinii și cea de vătămare corporală ori omor calificat [art. 189, alin. (1), lit. g]²⁸]

Ca forme de vinovăție, nu sunt admise intenția indirectă ori culpa, deoarece acestea ar duce la încadrarea faptei fie ca infracțiunea de vătămare corporală, ori omor pe de o parte, fie vătămare corporală din culpă ori, ucidere din culpă pe de altă parte.

Mobilul sau scopul urmărit de infractor nu interesează pentru realizarea infracțiunii studiate în lucrarea de față, dar pot avea efecte în ceea ce privește individualizarea pedepsei.

Susceptibilă de desfășurare în timp, infracțiunea poate fi săvârșită în toate formele imperfecte: acte preparatorii și tentativă, însă, legiuitorul nu sancționează decât tentativa.

Condițiile tentativei sunt considerate a fi îndeplinite în măsura în care activitatea aptă de a întrerupe cursul sarcinii a fost începută, dar nu a putut fi dusă până la capăt (tentativă întreruptă) ori deși dusă până la capăt, întreruperea cursului sarcinii nu s-a realizat (tentativă perfectă), fătul continuând să fie viu, indiferent de motivele care au dus la încetarea acțiunii infracționale, ori la lipsirea acesteia de efecte.

Tentativa nu este posibilă la variantele agravate datorită formei specifice de vinovăție a praeterintenției. Totuși, tentativa este posibilă atunci când fapta, deși nu s-a finalizat prin avort și poate nici nu au început manevrele avortive propriu-zise, a cauzat o vătămare corporală gravă sau decesul femeii însărcinate.

Fiind o infracțiune materială, de rezultat, consumarea acesteia are loc o dată cu producerea urmării imediate, ceea ce înseamnă în cazul acestei infracțiuni uciderea sau expulzarea fructului concepției.

Infracțiunea analizată nu poate fi săvârșită în formă continuată. Într-o speță s-a considerat, opinie cu care sunt de acord, că încercarea de a efectua întreruperea cursului sarcinii unei femei, fără respectarea condițiilor legale, în două zile distincte, fapt care a dus la decesul victimei, reprezintă o infracțiune unică de întrerupere a cursului sarcinii, prevăzută în art. 201 alin. (3) C. P., activitatea infracțională caracterizând unitatea naturală de infracțiune, iar nu o infracțiune în formă continuată în sensul art. 35 alin. (1) C. P.²⁹.

„Încercarea în mod repetitiv și la intervale scurte de timp de a întrerupe cursul aceleiași sarcini soldată cu decesul femeii însărcinate ca urmare a manoperelor avortive efectuate caracterizează o

²⁷ A se vedea G. Bodoronea(coord.), *Codul penal. Comentariu pe articole*, Ed. C. H. Beck, București, 2014, p. 64-65.

²⁸ Art. 189, *Omorul Calificat*: (1) Omorul săvârșit în vreuna dintre împrejurări:
g) asupra unei femei gravide.

Se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

²⁹ Art. 35, *Codul Penal*: alin.(1): Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții și împotriva aceluiași subiect pasiv, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni.

infracțiune unică, în formă consumată, de provocare ilegală a avortului, prevăzută în art. 185 C.pen., și nu o pluralitate de tentative de provocare ilegală a avortului și o infracțiune consumată de provocare ilegală a avortului, în concurs real”³⁰.

În cazul variantelor agravate ilustrate în alin. (3) al art. 201, fiind infracțiuni progresive, urmarea mai gravă (vătămarea corporală gravă a femeii însărcinate ori decesul acesteia) se poate adăuga urmării imediate inițiale de întrerupere a cursului sarcinii (se amplifică) în timp, existând în aceste situații și un moment al epuizării. În momentul încetării oricăror urmări subsecvente activității infracționale se consideră că este momentul epuizării.

Textul legal prevede o **modalitate simplă și trei modalități agravate**.

Fapta se poate realiza prin orice mijloace, astfel cum era și în vechea reglementare, chiar dacă nu mai este expres prevăzută. Astfel, mijloacele folosite pot fi adecvate din punct de vedere medical, ori pot consta în manopere și mijloace empirice.

În ipoteza variantelor agravate prevăzute de alin. (3) al art. 201 vătămarea corporală din culpă ori uciderea din culpă a femeii însărcinate trebuie să se afle în raport de cauzalitate directă cu manoperele avortive efectuate asupra acesteia, pentru a se diferenția de infracțiunile de sine stătătoare. În acest sens, Secția penală a Tribunalului Suprem, prin decizia nr. 1844 din 14/10/1978, „a admis recursul declarat de către Procuratura județeană Argeș întrucât a existat o strânsă legătură între manoperele avortive care au precedat moartea fătului și cele care au determinat decesul mamei și deci există o singură infracțiune aceea de provocare ilegală a avortului (prin care s-a cauzat moartea femeii însărcinate) și nu două infracțiuni: provocare ilegală a avortului și ucidere din culpă, cum greșit a stabilit prima instanță”³¹.

În modalitatea prevăzută de alin. (6) al art. 201 pentru ca fapta să nu constituie infracțiune este apreciat în doctrină că medicul trebuie să se afle în fața unui pericol iminent, care să nu poată fi înlăturat altfel decât încălcând valorile sociale ocrotite prin intermediul obiectului infracțiunii de întrerupere a cursului sarcinii. Este evident faptul că valorile sociale în favoarea cărora sunt încălcate condițiile art. 201 trebuie să fie mai importante decât cele protejate prin art. 201, actul salvator fiind asimilat stării de necesitate în acest caz. Calitatea de medic de specialitate obstetrică-ginecologie este obligatorie în această situație, întrucât doar el ar avea cunoștințele necesare pentru a putea stabili interesul femeii însărcinate ori al fătului.

Consider că schimbarea adusă de actualul articol în ceea ce privește **sanționarea faptei** atunci când subiectul activ este medic cu pedeapsa complementară a interzicerii exercitării profesiei de medic, în toate cazurile prevăzute la alin. (1)-(7) ale art. 201, adică indiferent de cuantumul pedepsei principale aplicate este benefică.

Un aspect favorabil al legii noi în ceea ce privește sistemul sancționator al acesteia este reprezentat de posibilitatea aplicării pedepsei amenzii, prevăzute alternativ cu pedeapsa închisorii în ipoteza alin. (1) al art. 201.

În ceea ce privește pedeapsa în situația în care infracțiunea are ca urmare moartea femeii însărcinate sancțiunea prevăzută de C.P. are minimul prevăzut pentru pedeapsa închisorii mai mic decât minimul prevăzut pentru pedeapsa închisorii în C.P. de la 1968 (minimul prevăzut de art. 201 este de 6 ani spre deosebire de minimul de 5 ani prevăzut de fostul art. 185), iar maximul prevăzut pentru pedeapsa închisorii este mai mic decât maximul prevăzut pentru pedeapsa închisorii din vechea reglementare (în C.P. de la 1968 maximul pedepsei închisorii era de 15 ani, pe când în C.P. actual este de 12 ani). Astfel pentru a se determina legea penală mai favorabilă, în cazul în care fapta cade sub incidența ambelor legi, se disting două situații. În prima situație, dacă instanța tinde să acorde o pedeapsă spre minimul special, atunci legea penală mai favorabilă este C.P. de la 1968, care conține prevăzut un minim special mai mic. În a doua situație, când instanța ar tinde să acorde o pedeapsă spre maximul special legea penală mai favorabilă va fi C. P. în vigoare, care prevede un maxim special mai mic.

³⁰ A se vedea V. Dobrinoiu, *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară*, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p. 157.

³¹ A se vedea Trib. Suprem, Secția penală, Decizia nr. 1844 din 14/10/1978, *Cauzarea decesului femeii însărcinate*

Pentru prima dată în istoria reglementării acestei infracțiuni este consacrată în mod expres **nepedepsirea femeii însărcinate** care își întrerupe cursul sarcinii [alin. (7) al art. 201].

Legiuitorul, prin nepedepsirea femeii însărcinate care își întrerupe cursul sarcinii a avut în vedere și relațiile sociale cu privire la libertatea femeilor însărcinate de a decide singure dacă păstrează sau nu fructul concepției, relații care se încalcă în condițiile în care i se produce avortul fără consimțământul acesteia³².

De remarcat faptul că ipoteza avută în vedere de alin. (6) al art. 201 reprezintă o **cauză justificativă specială**. Totodată, acest alineat dispune în sensul că doar în cazul în care punerea în pericol a sănătății femeii însărcinate ori a fătului nu poate fi oprită altfel decât întrerupând cursul sarcinii, doar medicul de specialitate obstetrică-ginecologie cu drept de liberă practică medicală nu se află în situația comiterii unei infracțiuni.

Opinez asemeni domnului profesor Bogdan Bulai în sensul că, dacă s-ar fi dorit cu adevărat și nu la modul declarativ protecția fătului, atunci fapta de a întrerupe în mod ilegal cursul sarcinii ar fi trebuit să fie mai drastic sancționată atunci când este săvârșită de medic, iar alin. (6) din art. 201, care face referire la „scopul terapeutic” al întreruperii sarcinii ar fi trebuit să detalieze această noțiune, în caz contrar incriminarea fiind inaplicabilă medicilor, indiferent de vârsta sarcinii, făptuitorii putând oricând invoca necesitatea protejării psihice a mamei care nu dorește să păstreze sarcina, astfel „scopul terapeutic” fiind invocat oricând drept cauză justificativă a avortului.

De lege ferenda consider că ramura Dreptului penal ar trebui să urmeze soluțiile referitoare la recunoașterea drepturilor copilului încă de la momentul concepției, constatate demult în practică și doctrină de către ramura Dreptului civil, care de altfel este și dreptul comun pentru toate ramurile de drept.

Consider oportună și propun introducerea pe viitor în legislația noastră a obligativității consilierii femeii însărcinate, deoarece în acest fel s-ar reduce numărul avorturilor și s-ar proteja mult mai eficient fătul împotriva agresiunilor, precum și sănătatea femeii însărcinate. Această consiliere ar putea avea și o latură juridică, întrucât, deși se prezumă faptul că *nemo censetur ignorare legem* în practică s-a dovedit de nenumărate ori lipsa cunoștințelor legale minime, cu precădere în zonele mai dezavantajate ale țării.

În concluzie, avortul provocat la cerere, care nu are o motivație biologic-medicală ci exclusiv socială sau psiho-individuală, chiar dacă este efectuat legal în mediul medical de specialitate, are deseori urmări nefavorabile și complicații posibile de o mare varietate. Fără îndoială că el nu ajunge la gravitatea complicațiilor și mortalității materne dată de avortul delictual, dar efectele sale patologice sunt numeroase și imprevizibile.

³² A se vedea A. Boroi, *Drept penal. Partea specială: conform Noului Cod penal*, ediția a II-a, Ed. C. H. Beck, București, 2014, p. 105.

BIBLIOGRAFIE

1. Antoniu George, *Noul Cod Penal. Reflecții asupra infracțiunilor contra persoanei*, în Revista de drept penal nr.4/2013.
2. Avrigeanu Tudor, *Provocarea ilegală a avortului*, în Revista de drept penal nr. 2/1997.
3. Basarab Matei(coord.), *Codul penal comentat. Vol.I. Partea generală*, Ed. Hamangiu, București, 2007.
4. Bodoroncea Georgina(coord.), *Codul penal. Comentariu pe articole*, Ed. C. H. Beck, București, 2014.
5. Boroș Alexandru, *Drept penal. Partea specială: conform Noului Cod penal*, ediția a II-a, Ed. C. H. Beck, București, 2014.
6. Dobrinou Vasile, *Înteruperea cursului sarcinii în caracterizarea infracțiunii de avort* în Revista română de drept nr.2/1970.
7. Dobrinou Vasile, *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară*, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 2000.
8. Dongoroz Vintilă, *Drept penal(Tratat)*, reeditarea ediției din 1939, Asociația română de științe penale, București, 2000.
9. Dongoroz Vintilă(coord.), *Explicații teoretice ale Codului Penal Român.Partea Specială*, vol. III, ediția a II-A, Ed. Academiei Române, Ed. All Beck, București, 2003.
10. Dongoroz Vintilă, *Comentare*, în "Codul penal adnotat" de C. Rădescu ș.a., vol III, București, 1937.
11. Hotca M.A.(coord.), *Noul cod penal. Note, corelații, explicații*, Ed. C. H. Beck, București, 2014.
12. Mihăescu D.V., *Reglementarea întreruperii cursului sarcinii și infracțiunea de avort*, Ed. Științifică, București, 1967.
13. Toader Tudorel(coord.), *Noul Cod penal: comentarii pe articole*, Ed. Hamangiu, București, 2014.
14. Udrouiu Mihail, *Drept Penal. Partea Specială. Noul Cod Penal. Sinteze și Grile*, Ed. C.H. Beck, București, 2014.
15. Trib. Suprem, Secția penală, Decizia nr. 1844 din 14/10/1978, *Cauzarea decesului femeii însărcinate*
16. Comisia Europeană, decizia din 13 mai 1980, în *cauza X. c. Marea Britanie*
17. Dicționarul explicativ al limbii române: www.webdex.ro
(<http://www.webdex.ro/online/dictionar/avort>), vizitat la 18 februarie 2015.